

Haarlem

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Raadsfractie D66

t.a.v. mevrouw Dekker, de heren Van Leeuwen en Rijssenbeek

Datum 9 september 2014
Ons kenmerk 2014/327774
Contactpersoon S. van Doorne-Jurada
Doorkiesnummer 023-5115054
E-mail svdoorne@haarlem.nl
Onderwerp Beantwoording raadsvragen ex. art. 38 RvO van de fractie van D66 inzake de evaluatie eerste jaar aanpak criminele jeugdgroep Schalkwijk

Geachte mevrouw Dekker en heren Van Leeuwen en Rijssenbeek,

Op 18 augustus 2014 heeft u vragen gesteld ex art. 38 RvO inzake de evaluatie eerste jaar aanpak criminele jeugdgroep Schalkwijk.

Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen. Hieronder is uw vraag steeds cursief weergegeven waarna het antwoord van het college volgt. Voor een compleet beeld van de context voegen wij uw brief bij deze antwoordbrief.

Vraag 1

Uit de evaluatie van het eerste jaar blijkt uit het aantal meldingen jeugdoverlast door de politie geen significante daling. Toch noemt u het afnemen van overlast wederom in de nieuwe doelstellingen. Welke concrete stappen gaat u nemen om dit te realiseren?

Antwoord 1

De aanpak van jeugdoverlast in Haarlem en specifiek Schalkwijk blijft één van de belangrijkste speerpunten. De politie zet extra capaciteit in op straat. Vanuit de gemeente worden de integrale handhavers geprioriteerd en breed ingezet op de aanpak van jeugdoverlast aan de hand van informatiegestuurd handhaven. Dit geschiedt door middel van dagelijkse surveillances op locaties waar overlastgevende jongeren en/of problematische jeugdgroepen zich kunnen bevinden. Ze treden daarbij zowel preventief als repressief (verbaliserend) op. Dit, in combinatie met een persoonsgerichte aanpak van de individuele leden uit de criminele jeugdgroep, beoogt een afname van jeugdoverlast in Schalkwijk te bewerkstelligen.

Overigens, is het aantal meldingen bij de politie geen eenduidige indicator: een neveneffect van de aanpak en alle (media)aandacht er om heen kan zijn dat mensen juist weer sneller (en dus meer) melden. Bovendien gaat het om de meldingen in

heel Schalkwijk, terwijl deze jeugdgroep zich met name ophield rondom het Winkelcentrum Schalkwijk. De gemeentelijke Overlastmonitor (zie ook vraag 2) houdt bij hoeveel meldingen jeugdoverlast er in een maand/kwartaal/jaar zijn ingediend bij de gemeente Haarlem. Uit de Overlastmonitor en uit gesprekken met winkeliers en beveiligers van het Winkelcentrum Schalkwijk is gebleken dat de overlast daar is afgenomen.

Vraag 2

Met betrekking tot de meldingen jeugdoverlast door de gemeente lijkt wel sprake van een daling. Kunt u aangeven of de registratie van meldingen in beide jaren op dezelfde wijze gebeurde? Om hoeveel individuele cases gaat het in beide jaren?

Antwoord 2

Ja. De registratie van meldingen jeugdoverlast wordt steeds op dezelfde manier gedaan, namelijk burgers kunnen via de website van de gemeente of telefonisch een melding maken van jeugdoverlast. Deze melding komt in het gemeentelijke registratiesysteem KIM terecht. Vanuit dit KIM-systeem worden eenmaal per dag alle meldingen in de gemeentelijke Overlastmonitor geladen.

De gemeentelijke Overlastmonitor houdt onder meer bij hoeveel meldingen jeugdoverlast er in een maand, kwartaal en jaar zijn ingediend bij de gemeente Haarlem, en gaat terug tot 2009. Dit overzicht kan per stadsdeel, wijk en straat inzichtelijk worden gemaakt.

Kijkend naar heel Schalkwijk kan het volgende beeld worden geschetst:

- In 2013 zijn er 50 meldingen jeugdoverlast in Schalkwijk ingediend bij de gemeente Haarlem, waarvan 47 individuele gevallen.
- In de periode van 1 januari t/m 15 augustus 2014 ging het om 18 meldingen, waarvan 18 individuele gevallen.

Voor specifiek het Winkelcentrum Schalkwijk e.o. kan het volgende beeld worden geschetst:

- In 2013 ging het om 3 meldingen, waarvan 3 individuele gevallen.
- In de periode van 1 januari t/m 15 augustus 2014 ging het om 0 meldingen.

Vraag 3

De nieuwe doelstellingen gericht op minder overlast en criminaliteit spreken slechts over 'lager dan', 'een daling' of 'toename'. Dit zegt niets over significante afnames of toenames en daarmee niets over het werkelijke succes van de aanpak. Kunt u percentages verbinden aan de doelstellingen zodat het succes van de aanpak meetbaar wordt?

Antwoord 3

Uitgangspunt is dat de doelstellingen zo concreet mogelijk worden geformuleerd waaraan percentages zijn verbonden, zodat de aanpak meetbaar wordt gemaakt. Bij drie van de vijf doelstellingen is dat ook gelukt met uitzondering van doelstelling 3 (inzake daling van het aantal keren dat de jongeren als verdachte voorkomen) en 4

Haarlem

2014/327774

3

(inzake toename van het aantal veroordelingen en/of strafrechtelijke afdoeningen inzake HIC-feiten).

Ten aanzien van doelstelling 3 wordt een nulmeting gedaan om er (alsnog) aanvullend een percentage aan te kunnen verbinden. Ten aanzien van doelstelling 4 kan worden gesteld dat middels de integrale aanpak weliswaar beoogd wordt een toename te realiseren in het aantal veroordelingen en/of strafrechtelijke afdoeningen, maar dat dit aan de (onafhankelijke) rechterlijke macht is.

Vraag 4

U geeft aan dat in de nieuwe periode meer focus dient te liggen op het bevorderen van de intrinsieke motivatie van de jongeren om hun gedrag te veranderen. Welke concrete stappen worden daartoe genomen? In hoeverre wordt hier een concrete link gelegd met het verbeteren van het toekomstperspectief van de jongeren en bewustwording over probleemeigenaarschap?

Antwoord 4

Alle jongeren hebben een regisseur toegewezen gekregen. Indien er sprake is van een gedwongen kader, staan jongeren onder regie van Bureau Jeugdzorg/Jeugdreclassering, Reclassering Nederland of de William Schrikker Groep. Indien er geen sprake is van een gedwongen kader, dan staan zij onder regie van de gemeente en/of de politie. De regisseur is samen met de jongere verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak gericht op de jongere en/of zijn gezinsleden. In de contacten die de regisseurs met de jongere hebben, hebben de intrinsieke motivatie, toekomstperspectief en bewustwording over probleemeigenaarschap een vaste plek.

In aanvulling hierop krijgen de jongeren vrijwillige hulpverlening aangeboden (bijv. via Kontext-jeugdhulpverlening) en/of worden de jongeren uit deze criminele jeugdgroep en/of de schil eromheen gekoppeld aan een mentor in het kader van het project Time2ShineXL, uitgevoerd door Bedrijf & Samenleving Haarlem en Omstreken (zie ook vraag 5).

Vraag 5

Deze aanpak valt of staat bij de gehanteerde aanpak door de mentoren. Kunt u aangeven hoe het mentortraject voor Top25'ers er in de praktijk uit ziet? Hoe vaak is er bijvoorbeeld contact met hun mentoren? Zijn er gespreksprotocollen of procedures voor de mentoren? Hoe sturen zij aan op een persoonlijk plan van aanpak en op dagbesteding?

Antwoord 5

Bedrijf & Samenleving Haarlem en Omstreken (hierna: B&SHO) heeft de afgelopen jaren ruime en goede ervaring opgedaan met het mentoren van jongeren in de leeftijd van 14 tot 27 jaar die te maken hebben met problemen op verschillende leefgebieden. Gelet hierop is B&SHO gevraagd om een mentorenproject op te zetten ten behoeve van jongeren uit de criminele jeugdgroep en de schil eromheen, genaamd het Time2ShineXL. Dit project wordt mede

gefinancierd door het Oranjefonds, een woningbouwcorporatie en de gemeente Haarlem en is bedoeld voor het koppelen van in totaal 30 jongeren (over een periode van circa 2 jaar) uit de criminele jeugdgroep en de schil eromheen aan een mentor uit dit specifieke project.

Mentoren worden geworven uit het netwerk van B&SHO. Mentoren kunnen zich niet zelf aanmelden, ze worden gevraagd. Mentoren ontvangen een gedegen training over cultuurverschillen en hoe met de jongeren in gesprek te gaan. B&SHO voert de eerste gesprekken met de jongeren en maakt in samenspraak met Kontext een plan van aanpak. Naar aanleiding van deze gesprekken kan B&SHO een passende match maken. De mentoren en de jongeren ontmoeten elkaar in principe wekelijks. Het gaat in dit traject vooral om het bieden en leveren van maatwerk. De medewerkers van B&SHO werken op de achtergrond mee bij de uitvoering van het plan van aanpak, zoals bij het zoeken naar werk, stage, woonruimte, opleiding, schuldsanering en al wat nodig is. De mentoren voeren niet alleen wekelijkse gesprekken, maar kunnen de jongeren ook helpen/ondersteunen bij solliciteren, huiswerk en/of het verbeteren van sociale vaardigheden. B&SHO begeleidt de mentoren door onder andere het organiseren van terugkomavonden waar de ervaringen gedeeld kunnen worden en zo nodig specialisten ingezet kunnen worden om de mentoren in hun traject te ondersteunen.

Vraag 6

Wat wordt gedaan met de jongeren die geen vrijwillige dagbesteding aanvaarden?

Antwoord 6:

Bij alle jongeren worden alle beschikbare dwang- en drangmiddelen ingezet. Als de jongere elke vorm van ondersteuning blijft weigeren, rest alleen nog een repressieve aanpak. Dat wordt ook duidelijk gemaakt aan deze jongeren: ze worden nauwlettend gevolgd door politie en bij eventuele strafbare feiten wordt het gebrek aan motivatie voor verbetering meegenomen in het strafadvies aan de rechter.

Vraag 7

Vooralsnog lijkt deze aanpak uit te gaan van vrijwilligheid en vrijblijvendheid bij zowel Top25'ers als hun ouders, met name als de Top25'ers meerderjarig zijn. Is meer drang mogelijk om zowel jongeren als ouders aan te sturen op medewerking? Zo ja, waar bestaat die mogelijkheid concreet uit? Welke andere concrete stappen worden gezet om de betrokkenheid van ouders te vergroten?

Antwoord 7

Voor een aantal leden is de aanpak niet vrijwillig omdat ze in een justitieel – en daarmee verplicht – kader zitten, bijvoorbeeld een ondertoezichtstelling of een reclasseringsmaatregel. Bij een reclasseringsmaatregel met toezicht moet men de aanwijzingen van de reclassering opvolgen.

Voor diegenen die geen gedwongen kader hebben is de aanpak wel vrijwillig, maar nooit vrijblijvend. Daarbij worden verschillende drangmogelijkheden onderzocht, zoals de korting op uitkeringen, huursubsidies en dergelijke.

Overigens is de betrokkenheid van ouders inderdaad soms lastig te realiseren, juist bij de meerderjarigen die *niet* in een gedwongen kader zitten en dus niet onder toezicht van een reclasseringsorganisatie staan. In deze situaties zal de oplossing vooral gezocht moeten worden in het vrijwillige kader, waarbij getracht wordt de sociale omgeving in te zetten om met ouders of jongeren in gesprek te komen. Per casus wordt gekeken naar wie de beste kaarten in handen heeft om die contacten te leggen. Dit kan variëren van een wijkagent tot een lid van het sociaal wijkteam. Doordat er binnen de persoonsgerichte aanpak ook een systeemgerichte aanpak plaats vindt, met een focus op het gezin (ouders, broertjes en/of zusjes), tonen we aan ouders dat we niet alleen repressief te werk gaan, maar ook oog hebben voor het welbevinden van de eventueel aanwezige broertjes of zusjes.

Vraag 8

In de nieuwe doelstellingen wordt weer gesproken over het vormgeven van een systeemgerichte, integrale, aanpak. Welke concrete stappen worden gezet om die te realiseren? Zoals welke ketenpartners worden betrokken en welke afspraken zijn er met ketenpartners gemaakt?

Antwoord 8

De basis voor de *integrale* aanpak van de criminele jeugdgroep is gelegen in een procesbeschrijving inzake de samenwerking tussen justitiële partners en gemeenten in het arrondissement Haarlem-Alkmaar bij de aanpak van criminele jeugdgroepen en overlastgevende jeugdgroepen met criminele leden. Deze procesbeschrijving is vastgesteld in het Arrondismentaal Justitieel Beraad. Onder regie van de gemeente Haarlem en met ondersteuning van het Veiligheidshuis Kennemerland wordt samengewerkt met politie, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg/Jeugdreclassering, Reclassering Nederland, William Schrikkergroep en Halt om de jongeren aan te pakken. Concreet betekent dit dat voor elke jongere een gezamenlijk plan van aanpak is opgesteld waarin ieders rol en taak én de samenhang daartussen is opgenomen.

Binnen de persoonsgerichte aanpak van de individuele leden van de criminele jeugdgroep wordt ook gekeken naar het *systeem*, zoals het gezin (ouders, broertjes en/of zusjes) of de sociale omgeving (vrienden, burens of school) waarbinnen zij functioneren. Daarbij wordt – afhankelijk van de aard van de problematiek en/of de zorgen – bijvoorbeeld leerplicht, RMC, Kontext-jeugdhulpverlening, het sociale wijkteam, een CJG-coach en/of Streetcornerwork ingezet.

Vraag 9

Een belangrijke nieuwe actor in het nieuwe systeem zijn sleutelfiguren uit de Marokkaans-Nederlandse gemeenschap. Welke concrete stappen worden gezet om sleutelfiguren te betrekken? Welke rol krijgen zij en aan welk profiel denkt u? Gaat het hierbij alleen om sleutelfiguren uit de Marokkaans-Nederlandse gemeenschap, of ook andere sleutelfiguren?

Antwoord 9

De gemeente Haarlem heeft Rebond gevraagd Haarlemse rolmodellen/sleutelfiguren in kaart te brengen en aan te geven hoe ze een duurzame en effectieve bijdrage kunnen leveren aan de integrale aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Rebond is een onderzoeks- en adviesbureau met als voornaamste taak het doen van sociaal wetenschappelijk *onderzoek* en het verzorgen van *kennisoverdracht*. De nadruk ligt op het doen van kwalitatief onderzoek: toegang krijgen tot het onderzoeksveld, een rol innemen binnen de onderzoeksgroep en vervolgens interviewen, observeren en – waar wenselijk en mogelijk – ook participeren. Dit onderzoek start in het najaar en moet voor het einde van 2014 afgerond zijn.

Vraag 10

De doelstelling gericht op een verbeterd veiligheidsgevoel is feitelijk het in standhouden van de huidige situatie en situatie van voor de aanpak. Kunnen wij hieruit concluderen dat er hier dus geen ambities meer liggen t.a.v. het effect van de aanpak?

Antwoord 10

Nee, er is nog steeds ambitie om het veiligheidsgevoel van de inwoners van Schalkwijk te verbeteren. Wetende dat het lastig is om gerapporteerde (subjectieve) veiligheidsgevoelens te beïnvloeden¹, wordt vooral ingestoken op de communicatie met bewoners, wijkraden en anderen in Schalkwijk. Te denken valt hierbij aan de wijze waarop bijvoorbeeld overlastmeldingen kunnen worden gemeld, het delen van relevante nieuwsberichten die Schalkwijkers raken, het organiseren van informatiebijeenkomsten over woninginbraken, het organiseren van debatten om met inwoners in gesprek te gaan over actuele thema's etc.

Vraag 11

Het vergroten van de pakkans is van groot belang voor het veiligheidsgevoel van Haarlemmers. In hoeverre is het vergroten van de pakkans onderdeel van deze aanpak?

Antwoord 11

Het vergroten van de pakkans is een zeer belangrijk onderdeel van de aanpak. Politie en justitie hebben het afgelopen jaar hier extra op ingezet. Vanwege het opsporingsbelang wordt hier niet inhoudelijk op ingegaan.

¹ In 2010 is in de Omnibus voor het eerst een nulmeting gedaan naar het percentage inwoners dat zich in de eigen woonbuurt (zeer) veilig voelt, zowel voor Schalkwijk als voor heel Haarlem. Dit is opnieuw in 2011, 2012 en 2013 gedaan. Daaruit is gebleken dat het percentage inwoners van Schalkwijk dat zich in de eigen woonbuurt (zeer) veilig voelt in 2012 en 2013 constant is gebleken.

- 2010: 60% .
- 2011: 71%
- 2012: 64%
- 2013: 64%

Haarlem

2014/327774

7

Nb. Op het moment dat de pakkans wordt vergroot, zullen er meer personen aangehouden worden. De verwachting bestaat dat vervolgens de media daar meer over zullen berichten en dat weer als gevolg daarvan burgers zich (mogelijk) onveiliger gaan voelen doordat er in hun beleving meer strafbare feiten worden gepleegd.

Vraag 12

De overlast van criminele jongeren drukt op de Haarlemse samenleving. Wat was de druk van de aanpak van deze jongeren op de gemeentelijke financiën? Wat zijn de begrootte kosten voor de toekomst? Wat zijn de gemaakte en geraamde kosten per deelnemer van de aanpak?

Antwoord 12

In 2013 werd ten behoeve van de aanpak van deze criminele jeugdgroep een bedrag begroot van

€ 5.000,-. Het daadwerkelijk uitgegeven bedrag aan de aanpak van de criminele jeugdgroep was €21.336,49,-. Dit bedrag is besteed aan het organiseren van een aantal brede informatieavond voor professionals in Schalkwijk, het project Time2ShineXL, de Haarlemse Marokkoweek en het inkopen van extra trajectbegeleiding door Kontext-jeugdhulpverlening.

In 2014 is een bedrag van in totaal € 25.000,- begroot voor enerzijds het project Time2ShineXL en daarnaast zal een deel van het budget besteed worden aan het doen van onderzoek naar Haarlemse rolmodellen en sleutelfiguren.

Naast deze specifieke inzet is er ook algemene inzet vanuit het Veiligheidshuis Kennemerland en het samenwerkingsverband jeugd, dat verder strekt dan alleen de inzet op de criminele jeugdgroep:

- In het Veiligheidshuis Kennemerland wordt door het Openbaar Ministerie, de politie, de Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, William Schrikker Groep, Bureau Jeugdzorg/ Jeugdreclassering en Halt samengewerkt aan een persoonsgerichte aanpak van complexe problematiek om ernstige overlast en criminaliteit in Kennemerland (en dus ook Haarlem) te bestrijden. De aanpak van de criminele jeugdgroep valt binnen de reguliere taakstelling van het Veiligheidshuis Kennemerland en van de ketenpartners. De jaarlijkse bijdrage van de gemeente Haarlem aan het Veiligheidshuis Kennemerland is € 35.000,-.
- Het jongerenwerk, het straathoekwerk en jeugdhulpverlening is in heel Haarlem actief. Eind 2013 hebben Haarlem Effect, Dock, Youth for Christ, Streetcornerwork, Leger des Heils, Stichting Stad en Kontext-jeugdhulpverlening zich verenigd in het "Samenwerkingsverband Jeugd" om het jongerenwerk en het straathoekwerk in heel Haarlem inhoudelijk én organisatorisch te versterken en om een bezuiniging van € 100.000,- te realiseren.

De kosten zijn niet precies toe te spitsen per deelnemer. Ook is nog geen inschatting gemaakt van de begrootte kosten voor de toekomst.

Vraag 13

Ten slotte: in hoeverre vindt monitoring plaats van de uitgestroomde jongeren en daarmee van de duurzaamheid van de aanpak?

Antwoord 13

Per 1 mei 2014 zijn 7 jongeren uitgestroomd uit de Top 25-aanpak. De gemeente heeft met haar ketenpartners afgesproken dat zij gedurende één jaar worden gemonitord:

- Na drie maanden controleert de politie de uitstromer op eventuele nieuwe strafbare feiten en maakt de regiehouder in een persoonlijk gesprek met de uitstromer de balans op zodat bij eventuele zorgsignalen direct ondersteuning kan worden aangeboden.
- Na 6 maanden gebeurt dit nogmaals.
- Na 12 maanden vindt uitsluitend een controle door de politie plaats op eventuele nieuwe feiten.

Volgens onderzoeker Henk Ferwerda betekent 'uit beeld en rust in de wijk' niet dat overlastgevend en/of crimineel gedrag daadwerkelijk gestopt is. Door te monitoren houden we enerzijds een vinger aan de pols en anderzijds krijgen we inzicht in hoeverre de persoonsgerichte aanpak – op een korte termijn – effect heeft gehad.

Hoogachtend,

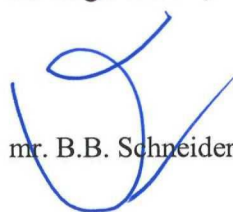
Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

J. Scholten

de burgemeester,

mr. B.B. Schneiders